

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΙΚΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ
1983-1984

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΓΛΩΣΣΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ, ΩΣ ΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΝΕΚΡΑ;

Ἀσχέτως τοῦ λεγομένου «γλωσσικοῦ ζητήματος» καὶ τῶν μεταρρυθμίσεων τῆς τελευταίας δεκαετίας, θὰ παρατηρήσῃν ὅτι ν ε κ ρ ἄ δὲν δύναται νὰ εἶναι μία γλῶσσα ὅταν ἐξακολουθῇ καὶ διδῆ σύνθετα καὶ παράγωγα εἰς τὴν κοινὴν λαλιὰν εἰσερχόμενα καὶ μόνα αὐτὰ καταξιούμενα, καθ' ὅν χρόνον τὰ λαλούμενα ἰδιώματα ἢ ἡ κοινῶς ὀμιλουμένη λαϊκὴ γλῶσσα δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχουν τοῦτο. Καὶ ὅπου τυχὸν ὑπῆρχον ξενόγλωσσοι ὄροι ἢ βαρβαρόφωνοι τοὺς ἀντικαθιστᾷ.

Ἔστω πρῶτον παράδειγμα ἡ λ. μηχανή, ἄλλο παρ' ἀρχαίαις σημαίνουσα, ἡ ὅποια ἐδῶσε τὰ νεώτερα: μηχανικὸς -ὼς, μηχανολόγος, -λογία, -ικὸς, βιομηχανο- -ικὸς, μηχανοδηγός, μηχανοστάσιον, μηχανισμός, μηχανογραφῶν - ικὸς - ἢ (ὑπηρεσία), ἀτμομηχανή, μηχανοκίνητος, μηχανοκρατία, μηχανοποιήσις, μηχανουργός - εἶον, ὧν τινα κατέλεξεν ἤδη ὁ ἀείμν. Κομμανοῦδης, ἐκ πλείονων σχηματισθέντων κατὰ τὸν παρελθόντα ἢ καὶ τὸν λήγοντα αἰῶνα. Λαϊκῶς ἡ μηχανὴ μάκινα (ἰταλ.) καὶ ναυτ. ὄρος μάκινα!

Δεύτερον ὄδηγός (ἐπὶ ἐννοίας προσκοπικῆς, τοῦ ὄδηγοῦντος μέσων μεταφορᾶς, τοῦ μαγειρικοῦ ἢ ταξιδιωτικοῦ ὄδηγοῦ): ἐργοδηγός, μηχανοδηγός, συνοδηγός, ὄδηγητής, (κομματικὸς) καθοδηγητής (κατὰ τὸ περιηγητής, καὶ) καθυδηγησις (κατὰ τὸ περιήγησις).

Τρίτον: ὕδωρ: ὕδραντλία, ὕδραργυρος, ὕδρατμός, ὕδρόβιος, ὕδρόγειος (σφαῖρα), ὕδραλόγος, ὕδρόμετρον, ὕδροθεραπευτήριον (φυσικῶν λουτρῶν κατάστημα), ὕδρογόνον, ὕδροκυάνιον, ὕδρολογία, ὕδαταποθήκη, ὕδροδοσιῶν, ὕδατοφράκτης, ὕδροθεραπευτής - ἦριον. Ἰσταιρεία ὕδατων, ὕδραηλεκτρικὸς (σταθμός) - ἄ (ἔργα), ὕδροληψία - λήπτης, ὕδρονομία - νόμος - ικός, ὕδρωςωλήνης, οἶ, ὕδροφοβία, ὕδρῶφραγμα καὶ ὑπὲρ τὰς 100 ἄλλας λέξεις, ἐπιστημονικοὺς ὄρους (ιατρικοὺς κλπ.) ἢ σύνθετα μὴ ἐπιδόντα ὥστε νὰ χρησιμοποιῶνται κοινῶς.

Τέταρτον: Πόλις¹ πολίτης, πολιτεύομαι, πολίτευμα, (βίος καὶ) πολιτεία: πολιτίζομαι καὶ ἐκπολιτίζομαι, πολιτισμένος καὶ ἀπολίτιστος, πολιτισμός, πολιτειακός -ὼς, πολιτειαλογία, πολιτικὸς - κολογῶ - κολογία, πολιτιστικὸς - ὼς, πολιτογραφῶν - γράφησις, πολιτοφυλακὴ - φύλακες, ἀνθούπολις, κηπούπολις κ.κ.

Οὐδὲν τούτων ἐδημιούργησεν ὁ Λαός, ἀν τούτου ἐξαιρέσωμεν τοὺς λογίους του, οἱ ὅποιοι ἐσχημάτισαν τὰς νέας λέξεις κατ' ἀναλογίαν λογίων προῦπαρξασῶν ἢ κατὰ παραγωγὴν, πρὸς δῆλωσιν ἐνοιῶν μὴ ὑπαρχουσῶν συνήθως εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν. Ἔτι δὲ παρήλλαξαν τὰς σημασίας γνωστῶν λέξεων (Λαογραφία, λαογράφος. Γλωσσολογία κλπ.).

1. Καὶ ἄστνυ: ἀστυνόμος, ἀστυνομεύω, ἀστυνομία (πόλεων!), ἀστυίατρος, ἀστυφύλαξ κλπ.